

фізичних осіб не мали достатньої ефективності. Зазначені недоліки обумовили необхідність реформування системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні відповідно до умов соціально-економічного розвитку. Бо саме через використання дієвих важелів регулювання процесу формування й використання доходів населення може бути забезпечено стале економічне зростання в державі. Податкова система України вирішує фіскальні задачі за рахунок оподаткування навіть тих доходів, які необхідні для забезпечення мінімальних життєвих потреб.

Сучасні умови оподаткування доходів фізичних осіб в Україні недосконалі та потребують подальших змін, які повинні гуртуватись на прогресивній основі з урахуванням прожиткового мінімуму та сімейного стану громадян. Метою реформування повинно стати підвищення ефективності використання податку як інструменту регулювання доходів громадян, подолання бідності та формування середнього класу в країні.

Слід зазначити, що є й позитивні зміни – підвищення рівня номінальної та реальної заробітної плати, реформування системи соціальної допомоги (субсидій) тощо. Але проблема регулювання оплати праці та інших видів доходів населення залишається актуальною і потребує вирішення та удосконалення в різних аспектах – підвищення мінімальної заробітної плати, недопущення затримки виплати, удосконалення оподаткування, контроль за тіньовими доходами тощо. При цьому такі заходи повинні відбуватись як на національному так і на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

К. е. н. Лиса О. В., Корнієнко І. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Одним із основних завдань державних інститутів влади й управління для підтримання стабільності в країні є забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки – такого стану економіки та інституційної структури державного управління, за якого забезпечується захист національних інтересів, соціально-орієнтований розвиток країни з підтриманням економічного потенціалу навіть за найбільш несприятливих умов, що можуть бути викликані як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Для забезпечення економічної стабільності в країні вкрай важливим є створення та забезпечення відповідного стійкого підґрунтя. На макрорівні цим підґрунтям виступає фінансова безпека країни, а на мікрорівні – фінансова безпека підприємств. На сучасному етапі питання забезпечення фінансової безпеки є вкрай актуальним для України, оскільки протягом останніх 5 років в країні відбулися події, що вкрай негативно вплинули як на

політичне, так і на соціально-економічне життя країни. Зокрема, політична нестабільність 2013–2014 рр. продемонструвала слабку стійкість вітчизняної економіки до впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Тому вкрай важливим є виявлення чинників, що призвели до важких наслідків кризи, та впровадження необхідних заходів для покращення стану фінансової безпеки країни до прийняттого рівня.

Проблема забезпечення макроекономічної стабільності та безпеки завжди була актуальною, тому поняття фінансової безпеки держави розглядали в своїх дослідженнях багато вчених-економістів, зокрема В. М. Барановський, О. С. Богма, М. М. Єрмошенко, Л. В. Лисяк, А. І. Сухоруков, В. М. Харазішвілі та інші. Однак єдиного підходу до трактування сутності фінансової безпеки обрано не було. Зокрема, існують такі підходи до визначення поняття фінансової безпеки: як певний стан сукупності складових елементів [1; 2], як складова економічної безпеки [3; 4], як сукупність соціально-економічних відносин [5], як певний стан фінансової сфери країни [6; 7].

Для оцінки рівня фінансової безпеки країни використовують значний перелік показників, що характеризують фінансову безпеку країни в розрізі її складників. Згідно з Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [7] відокремлюють групи показників за такими складниками фінансової безпеки держави, як безпека банківської системи, небанківського фінансового сектору, фондового та страхового ринків, боргової, бюджетної, валютної та грошово-кредитної безпеки.

Однак, для характеристики загального стану фінансової безпеки, як правило, використовуються декілька основних показників з наведених груп, на основі значень яких і проводиться подальший аналіз. Серед них можна виділити такі: рівень інфляції, обсяг державного боргу, дефіцит державного бюджету, рівень монетизації економіки, вартість банківських кредитів та обсяг міжнародних резервів НБУ.

На жаль, поточний стан фінансової безпеки України не є достатнім для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку країни. Протягом останніх двох років спостерігалася стабілізація та певне пожвавлення економіки України, однак цього було досягнуто завдяки використанню міжнародних кредитів у межах програми співпраці з МВФ, що, в свою чергу, спричинило виникнення загрози неплатоспроможності країни за її зовнішніми боргами. За таких умов, на нашу думку, доцільним є вжиття певних заходів, які дозволять підвищити рівень фінансової безпеки України в довгостроковому періоді. До них, зокрема, належать:

1. Розробка більш обґрунтованих нормативів показників фінансової безпеки країни та впровадження цих нормативів у практичну роботу відповідних органів державної влади й управління, оскільки на сучасному етапі жодна з інституцій, що відповідає за стан економічної системи країни, не використовує ці показники для оцінки стану фінансової безпеки країни в контексті підтримки економічної безпеки країни.

2. Більш раціональне використання державних фінансових ресурсів, зокрема фінансування проектів, реалізація яких дасть позитивний економічний ефект у вигляді зростання ВВП і збільшення надходжень до бюджету.

3. Покращення інвестиційного клімату в країні; посилення співпраці в межах державно-приватного партнерства. Це дозволить залучити більший обсяг іноземних і внутрішніх капітальних інвестицій для реалізації проектів в пріоритетних галузях.

4. Реалізація заходів у сфері грошово-кредитної політики України: зменшення рівня доларизації економіки; створення ефективного механізму рефінансування банків та контролю за спрямуванням наданих їм коштів; збільшення обсягів міжнародних резервів НБУ за допомогою валютних інтервенцій на міжбанківському валютному ринку; посилення довіри населення до банківської системи шляхом збільшення її фінансової стійкості за допомогою підвищення граничних значень нормативів НБУ; сприяння кредитуванню банками реального сектору економіки через надання пільгових кредитів підприємствам, що реалізують свою діяльність в найбільш перспективних для розвитку сферах економіки.

5. Проведення більш виваженої боргової та бюджетної політики держави, зокрема скорочення обсягів запозичених ресурсів та сприяння підвищенню ефективності використання тих, що вже є в розпорядженні держави. Це потребує: більш чіткого обґрунтування необхідності державних запозичень та їх обсягу (визначення цілей і проектів, під реалізацію яких залучаються державні запозичення); посилення контролю за ефективністю використання та цільовим спрямуванням запозичених коштів; застосування реструктуризації вже існуючих боргових зобов'язань та домовленості з кредиторами про розстрочення погашення заборгованості; забезпечення розвитку фондового ринку України.

6. Удосконалення податкового адміністрування, що дозволить підвищити обсяги надходжень до державного бюджету України за рахунок виходу частини економіки та ринку праці з «тіні»; більш чітке визначення бази оподаткування для об'єктів нерухомості.

7. Посилення боротьби з проявами корупційних дій в сфері державного управління.

Список використаних джерел:

1. Барановський В. М. Проблеми фінансової безпеки в умовах інтеграції України у світовий фінансовий простір / В. М. Барановський // Вісник Національного банку України. – 2003. – №10. – С. 18–20.
2. Лисяк Л. В. Сучасний стан та основні проблем фінансової безпеки України [Електронний ресурс] / Л. В. Лисяк, Я. Ю. Подлужна // Ефективна економіка. – 2015. – № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4690>.
3. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): моногр. / О. І. Барановський. – К.: КНТЕУ, 2004. – 759 с.
4. Богма О. С. Структура та рівні фінансової безпеки країни [Електронний ресурс] / О. С. Богма // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2016. – Вип. 1(1). – С. 90–95. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Траєiv_2016_1%281%29__14.

5. Миколайчук А. Б. Методичний підхід до прогнозування рівня фінансової безпеки держави в системі моніторингу / А. Б. Миколайчук // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 38. – С. 32.
6. Єрмошенко М. М. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: моногр. / М. М. Єрмошенко, К. С. Горячева. – К.: Національна академія управління, 2010. – 231 с.
7. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]: Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=cfla6236-2e54-49b5-9d46-894a4bcd481>

Лисова Н. О., Курінна І. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Процвітання та економічний зріст передових країн у світі нерозривно поєднаний з розвитком науки та техніки, що супроводжується відповідним достатнім фінансуванням наукової сфери. Науково-технічна діяльність – наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для розв’язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки [1]. Структура фінансування науки повинна збалансовано поєднувати взаємодію всіх складових: фундаментальної науки, прикладних досліджень та розробки. Досвід розвинених країн визначає таке співвідношення між цими складовими, а саме: 15% – на фундаментальну науку, 25% – на прикладну науку, 60% – на розробки [7].

Фінансова підтримка держави має визначальний характер у розвитку наукової діяльності країни. В останні роки в Україні спостерігається зменшення частки державних вкладень в науково-технічну галузь, хоча 54 стаття Конституції визначає, що «Держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв’язків України зі світовим співтовариством» [2]. Це означає, що дане питання не стоїть в списку пріоритетів держави, тому, на жаль, дана ситуація стримує становлення країни на шляху до сталого збалансованого інноваційного розвитку, оскільки вклад в науку – один з важливих аспектів розвитку інновацій в державі.

Основні джерела державного фінансування – це кошти бюджету (з державних та місцевих бюджетів) та кошти спеціальних позабюджетних фондів. Згідно українського законодавства, фінансування науки поділяється на базове та програмно-цільове [3]. Базове фінансування виділяє кошти в цілому на організаційне забезпечення наукової діяльності, враховуючи чисельність зайнятих, минулорічні обсяги видатків та надається на провідні дослідження головних для країни напрямків, визначених державними управліннями. Цей напрям також підтримує інфраструктурний розвиток науки, збереження наукових надбань та підготовку спеціалістів цієї галузі. Другий напрям (програмно-цільовий) здійснюється або за допомогою тендерних торгів, або виділяє кошти,